

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет іноземних мов

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПРАКТИЧНА ГРАМАТИКА ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
(НІМЕЦЬКА) 1.2

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Англійська мова і література
та друга іноземна мова»

за спеціальністю 035 Філологія

спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури
(переклад включно), перша – англійська галузі знань

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “27” серпня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Практична граматики другої іноземної мови 1.2
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Викладач (-і)	Весоловський Олег Васильович Малашевська Ірина Ярославівна Монолатій Тетяна Петрівна Павлишинець Олена Олегівна Петришак Богдана Ярославівна
Контактний телефон викладача	+380506246224 (Весоловський О.В.), +380990473794 (Малашевська І.Я.), +380508875634 (Монолатій Т.П.), +380506274798 (Павлишинець Б.Я.), +380503386823 (Петришак Б.Я.)
E-mail викладача	oleh.vesolovskyi@pnu.edu.ua iryna.malashkevka@pnu.edu.ua tetiana.monolatii@pnu.edu.ua olena.pavlyshynets@pnu.edu.ua bohdana.petryshak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	https://knf.pnu.edu.ua/hrafik-konsultatsij/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Мета дисципліни «Практична граматики» полягає в забезпеченні студентів практичними знаннями граматичної будови німецької мови, необхідними для філолога, майбутнього перекладача і вчителя ЗСО, викладача професійного навчально-виховного закладу, молодшого наукового співробітника (методи навчання), викладача вищого навчального закладу, вироблення у студентів міцних навичок граматично правильної німецької мови в усній і писемній формі.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомлення здобувачів освіти з особливостями морфологічної будови німецької мови; - ознайомлення здобувачів освіти з особливостями синтаксичної будови німецької мови; - формування вміння правильного використання граматичних правил та утворення граматичних структур. <p>Методи навчання: групова робота, індивідуальна робота, самостійна робота.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення курсу є формування у студентів міцних граматичних навичок правильної німецької мови в її усній та писемній формах.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формування у студентів вміння використовувати граматичні засоби німецької мови в усному і писемному мовленні; - знання способів утворення і умов функціонування граматичних форм і конструкцій, моделей побудови словосполучень і речень; - вміння граматично правильно будувати висловлювання в усній і писемній формі, пояснювати граматичний матеріал німецькою мовою. - створення міцної бази граматичної для формування необхідної комунікативної спроможності в сферах професійного та ситуативного спілкування в усній і письмовій формах; - формування у студентів наукового уявлення про системний характер граматики 	

німецької мови.

4. Програмні компетентності

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами, зокрема німецькою

Здатність до організації ділової комунікації.

Здатність використовувати різноманітні перекладацькі прийоми та методи при перекладі текстів різних жанрів і стилів з основної іноземної мови.

5. Результати навчання

Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

Використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

Вміти застосовувати перекладацькі прийоми та методи для забезпечення перекладу текстів різних стилів і жанрів.

6. Організація навчання курсу

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
	90
практичні заняття	30
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язков а / вибіркова
2	035 Філологія	1	В

Тематика навчальної дисципліни		
2-й семестр		
Тема	Кількість годин	
	Лабораторні заняття	Самостійна робота
Тема 1. Часові форми дієслова. Форма минулого часу <i>Präteritum</i> . Форма минулого часу <i>Perfekt</i> . Форма минулого часу <i>Plusquamperfekt</i> . Форми майбутнього часу <i>Futur I</i> та <i>Futur II</i> .	8	10
Тема 2. Прикметник. Атрибутивне та предикативне вживання прикметників. Відмінювання прикметників. Субстантивовані прикметники. Ступені порівняння прикметників.	6	6
Тема 3. Прислівник. Класифікація та вживання прислівників. Ступені порівняння прислівників. Займенникові прислівники.	2	4
Тема 4. Модальні слова.	-	4
Тема 5. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дробові і помножувальні числівники.	-	6
Тема 6. Прийменник. Значення та вживання прийменників. Керування прийменників. Прийменники, які вживаються з Знахідним відмінком, прийменники з Давальним відмінком. Прийменники, які вживаються із Знахідним або з Давальним відмінком. Прийменники з Родовим відмінком. Злиття прийменника з артиклем.	4	6
Тема 7. Керування дієслів. Керування прикметників та іменників в німецькій мові.	2	4
Тема 8. Пасивний стан. Пасивний стан дії (<i>Vorgangspassiv / Handlungspassiv / werden-Passiv</i>) та пасивний стан стану (<i>Zustandspassiv / sein-Passiv</i>). Утворення форм пасивного стану. Дієслова, які утворюють та не утворюють пасивний стан. Вживання пасивного стану. Переклад пасивного стану українською мовою.	6	8
Тема 9. Приєднання виконавця дії, причини або засобу дії в пасивному стані. Конкурентні форми пасиву. Вживання модальних дієслів в пасивних конструкціях. Безособовий пасив: утворення, значення та вживання.	2	6
Тема 10. Сполучник. Частка. Вигук.	-	6
Загалом	30	60
<p>Критерії поточного оцінювання: Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника та Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника знання оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки відповідно до національної шкали за такими критеріями: - «відмінно» – здобувач освіти засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст</p>		

навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – здобувач освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного матеріалу;

- «задовільно» – здобувач освіти в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища;

- «незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Загальна система оцінювання курсу

Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті [Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#) та [Порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника](#).

Поточне оцінювання здійснюється протягом курсу і дає можливість отримати негайну інформацію про результати навчання студента під час конкретного модуля.

Підсумкове оцінювання здійснюється по закінченню вивчення навчального матеріалу в кінці кожного семестру. Ця форма дає змогу з'ясувати, чи досягли студенти поставленої мети.

Види контролю: поточний (усне/письмове опитування на лабораторному занятті); підсумковий (перевірка письмового індивідуального завдання; тест у системі дистанційного навчання).

Загальна максимальна сума балів, яка виставляється студенту за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів, отриманих ним за виконання завдань під час практичних занять (40 балів), за самостійну роботу (20 балів), а також за підсумкове тестування (40 балів).

Загальні критерії оцінювання знань, умінь та навичок студентів:

Оцінка «5»

Студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, вільно висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, висловлюється без утруднень у доборі виразів, чітко й логічно формулює думки й точку зору, представляє чіткі висловлювання на складні теми; виконує завдання, не передбачені програмою; вільно використовує знання для виконання поставлених завдань. Студент володіє граматичними структурами згідно тематики в повному обсязі.

	<p>Граматичні помилки відсутні.</p> <p>Оцінка «4» Студент демонструє достатні знання навчального матеріалу, вільно висловлює свої думки, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у формулюванні висновків; представляє детальні висловлювання, наводячи аргументи; виконує завдання, передбачені програмою; має стійкі навички до виконання практичних завдань. Вживання граматичних структур відповідає тематиці висловлювання, але студент допускає граматичні помилки, які не перешкоджають розумінню мовлення студента та комунікативній меті.</p> <p>Оцінка «3» Студент володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно; відтворює певну частину навчального матеріалу, має елементарні нестійкі навички виконання практичних завдань; може вживати серії виразів, щоб будувати прості зв'язні висловлювання, може переказати зміст прочитаного, але допускає помилки у мовленні, не вміє аргументувати свою точку зору. Студент демонструє у відповіді обмежений словниковий запас, який не завжди відповідає тематиці, допускає багато граматичних помилок, деякі з них утруднюють розуміння висловлювання.</p> <p>Оцінка «2» Студент має фрагментарні знання (менше половини навчального матеріалу), відсутні уміння висловлювати свою думку; виконує частину завдань за допомогою викладача; допускає суттєві помилки. Вживання граматичних структур не відповідають тематиці. Студент може використовувати лише прості речення та вирази для висловлення думки; допускає грубі помилки.</p> <p style="text-align: center;">Розподіл балів: Форма контролю – залік: аудиторна робота – 40 балів самостійна робота – 20 балів підсумкова контрольна робота – 40 балів Разом – 100 балів</p>
Практичні заняття	Оцінюється відвідуваність усіх занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 40 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 8.
Вимоги до письмової роботи	Передбачено одне письмове підсумкове тестування на платформі d-learn.pnu.edu.ua, яке охоплює 40 завдань формату «множинний вибір», що стосуються основного матеріалу вивченого курсу. Максимальна кількість балів за виконання завдань становить 40 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях, активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків на заняття без поважної причини, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять. При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються

	навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали за тематичні контрольні роботи та підсумкову контрольну роботу.
Підсумковий контроль	<p>Форма підсумкового контролю – залік.</p> <p>Складання заліку передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 100 балів, мінімум 50 балів). Студент, який не набрав 50 балів за рейтингом, до заліку за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск до складання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань) або за відомістю № 3 при комісії.</p>
8. Політика навчальної дисципліни	
<p>Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю, дотримуватися правил академічної доброчесності.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування відповідно до Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та Процедури забезпечення дотримання академічної доброчесності.</p> <p><u>Відвідування занять:</u></p> <p>При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Студенти мають можливість відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.</p> <p><u>Навчання за індивідуальним графіком:</u></p> <p>Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua та виконанням усіх завдань відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.</p> <p><u>Перезарахування освітніх компонент:</u></p> <p>Процедуру перезарахування унормовано Положенням про порядок визнання результатів навчання та ліквідації академічної різниці та Положенням про академічну мобільність учасників освітнього процесу Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника</p> <p><u>Неформальна освіта:</u></p> <p>Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemu, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів / тренінгів, тощо) регламентується Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті</p>	

[імені Василя Стефаника.](#)

Повторне вивчення дисципліни:

Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відрховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>.

9. Рекомендована література

Основна:

1. Грималюк А.М., Корольова Н. О. DEUTSCH durch Musik: навчально-методичний посібник для студентів факультету іноземних мов. Івано-Франківськ, 2023. 130 с. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/18764>
2. Драб Н.Л., Скринька С., Стаброз С. Практична граматики німецької мови. Посібник для студентів вищих навчальних закладів та учнів старших класів спеціалізованих шкіл. Вінниця: Нова Книга, 2007. 280 с.
3. <https://books.google.com.ua/books?id=CDkwAwEACAAJ&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>
4. Євгененко Д.А., Білоус О.М., Гуменюк О.О., Зеленко Т.Д., Кубинський Б.В., Білоус О.І., Артамоновська С.П. Практична граматики німецької мови. Навчальний посібник для студентів та учнів. Комунікативні вправи і завдання. 2-е видання, виправлене та доповнене, Вінниця: НОВА КНИГА, 2004. 400 с.
5. https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/Evgenenko_2004_400.pdf
6. Монолатій Т., Павлишинець О., Петришак Б. Wie ist es richtig auf Deutsch? Довідник з граматики німецької мови для студентів факультетів іноземних мов. Івано-Франківськ, 2023. 280 С. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/18938>
7. Павлишинець О., Петришак Б. Граматики німецької мови. Морфологія та синтаксис простого речення. Збірник вправ для студентів-германістів (українською мовою). Івано-Франківськ, 2017. 135 с.
8. Gottstein-Schramm, Barbara; Kalender, Susanne; Specht, Franz. Grammatik- ganz klar! Übungsgrammatik A1-B1. Hueber Verlag. 2011. 223 S. https://books.google.ru/books?id=2WCtOpe7S4IC&printsec=frontcover&hl=ru&source=gbs_vpt_read#v=onepage&q&f=false
9. Übungsgrammatik. Deutsch als Fremdsprache. Навчальний посібник з практичної граматики для студентів факультетів іноземних мов (видання друге, доповнене та перероблене) / Венгринович А.А., Весоловський О.В., Власова О.І., Угринюк Р.В. – Івано-Франківськ, 2016. 165 с. <http://lib.pu.if.ua:8080/bitstream/123456789/4206/1/Uebungsgrammatik.pdf>
10. Wlassow J.N., Kulenko V.J. DEUTSCH. Ein Lehrbuch mit Übungen für die Studenten der Fremdsprachenfakultät. 3. verbesserte Auflage. Winnyzja: NOWA KNYHA, 2001. 416 S. <https://studfile.net/preview/6060024/>

Додаткова:

1. Anneli Billina, Susanne Geiger, Marion Techmer. Deutsch üben. Wortschatz und Grammatik B1. Hueber Verlag. München, Deutschland. 2018. 224 S.
2. Anneli Billina, Marion Techmer, Susanne Geiger. Deutsch üben. Wortschatz und Grammatik A2. Hueber Verlag. München, Deutschland. 2019. 128 S.
3. Anneli Billina, Marion Techmer, Susanne Geiger. Deutsch üben. Wortschatz und Grammatik B2. Hueber Verlag. München, Deutschland. 2017. 184 S.
4. Anneli Billina, Marion Techmer, Susanne Geiger. Deutsch üben. Wortschatz und Grammatik A1. Hueber Verlag. München, Deutschland. 2018. 115 S.
5. Barbara Duckstein, Barbara Gottstein-Schramm, Franz Specht. Grammatik – ganz klar! Übungsgrammatik A1-B1 mit Hörübungen. Hueber Verlag. München. 2011. 224 S.
6. Deutsch intensiv Schreiben A1. Das Training. Arwen Schnack, Elke Burger, Sarah Fleer.

- Ernst Klett Sprachen GmbH: Stuttgart. 2018. S.80
7. Duden: Grammatik der deutschen Gegenwartssprache. 6., neu bearbeitete Auflage. / Herausgegeben von der Dudenredaktion. Duden Band 4. Mannheim-Leipzig-Wien-Zürich: Dudenverlag. 1998. 912 S.
 8. Helbig, Gerhard, Buscha, Joachim. Deutsche Grammatik. Ein Handbuch für Ausländerunterricht. Berlin und München: Langenscheidt, 2001. 654 S.
 9. Jin, Friederike; Voß, Ute. Grammatik aktiv A1-B1. Cornelsen Schulverlage GmbH. Berlin. 2013. 256 S.
 10. Jin, Friederike; Voß, Ute. Grammatik aktiv B1-C1. Cornelsen Schulverlage GmbH. Berlin. 2017. 312 S.
 11. Kaleidoskop: Kultur, Literatur und Grammatik, Heinle; 8th Edition by Jack Moeller (Author), Winnie Adolph (Author), Barbara Mabee (Author), Simone Berger (Author). 2012. 464 pages
 12. Wlassow J.N., Kulenko V.J. Reaktion der Verben, Adjektive, Substantive im Deutschen. Handbuch für Studenten und Lehrer. Winnyzja: NOWA KNYHA, 2003. 144 S.

Інформаційні ресурси:

<http://www.deutsch-lernen.com>

<http://www.daf-portal.de/uebungen>

<http://www.schubert-verlag.de/aufgaben>

<https://www.goethe.de/ins/ua/uk/index.html>

Викладачі:

**старший викладач Олег ВЕСОЛОВСЬКИЙ,
старша викладачка Ірина МАЛАШЕВСЬКА,
к. філол. наук, доцентка Тетяна МОНОЛАТІЙ,
старша викладачка Олена ПАВЛИШИНЕЦЬ,
старша викладачка Богдана ПЕТРИШАК**